

H e t M o s t e r d z a a d O s h o

Toespraken naar gezegden van Jezus uit het Thomas Evangelie

De negentiende uitspraak

Jezus zei:

“Een man had gasten, en toen hij de maaltijd had klaargemaakt, zond hij zijn bediende weg om de gasten uit te nodigen.

Deze ging naar de eerste en zei tot hem:

‘Mijn meester nodigt u uit.’

Hij antwoordde: ‘Ik heb een paar vorderingen op andere kooplieden;

ze komen vanavond bij me;

ik moet er heen om hen mijn orders te geven.

Ik verzoek u mij voor de maaltijd wel te willen excuseren.’

Hij ging naar de volgende, en zei tot hem:

‘Mijn meester nodigt u uit.’

Hij zei tot hem: ‘Ik heb een huis gekocht

en ze hebben me een dag nodig. Ik heb geen tijd.’

Hij ging naar een ander, en zei tot hem:

‘Mijn meester nodigt u uit.’

Hij zei tot hem:

‘Mijn vriend gaat trouwen en ik moet een diner voor hem arrangeren;

ik kan niet komen.

Ik verzoek je me voor de maaltijd te willen excuseren.’

Hij ging naar een volgende en zei tot hem:

‘Mijn meester nodigt u uit.’

Hij zei tot hem:

‘Ik heb een boerderij gekocht, ik moet de pacht innen.

Ik kan niet komen. Ik verzoek je me te willen verontschuldigen.’

De bediende kwam bij zijn meester en zei tegen hem:

‘Zij die u hebt uitgenodigd voor de maaltijd, laten zich excuseren.’

De meester zei tegen de dienaar:

‘Ga de straat op, en breng wie je daar vindt

zodat ze kunnen eten.

Handelslui en kooplieden zullen het huis van mijn vader niet binnengaan.’”

Jezus spreekt in gelijkenissen. Deze gelijkenissen zijn heel eenvoudig, maar betekenisvol. Ze zijn niet letterlijk bedoeld, dus we moeten hun *symbolische* betekenis begrijpen. De uitspraken van vandaag houden zich bezig met een bepaald *type*, geen échte handelaars of zakenmensen, maar het type; misschien ben je geen zakenman, maar ben je het type; misschien ben je een zakenman, maar het type niet.

Een zakenman is iemand die druk is met onbelangrijke dingen, die zich druk maakt over onbeduidende zaken, over de buitenkant, die zich druk maakt over dingen, over koopwaar, maar niet over zichzelf. Hij heeft zichzelf volkomen vergeten, hij is verloren gegaan in de wereld. Hij denkt aan geld, bezittingen, maar nooit aan bewustzijn, omdat bewustzijn geen koopwaar is, het kan niet worden gekocht of verkocht, het heeft geen waarde. Een zakenman kijkt naar het nut; poëzie heeft geen waarde, religie heeft geen waarde, God heeft geen waarde, je kunt er geen geld mee verdienen.

Een zakenman meet alles af aan geld, hij meet de mensen met geld; hoeveel geld heb je, niet: wie ben je – dat doet er niet toe. Als je geld hebt ben je belangrijk, heb je geen geld dan ben je niemand. Als je je bezit verliest, kijkt hij zelfs niet meer naar je.

Hij voelt vriendschap voor het geld dat je hebt.

Op het moment dat je geen geld meer hebt, verdwijnt zijn vriendschap – hij voelde nooit vriendschap voor jou. De zakenman, het type, kan niet liefhebben, want liefde is het meest anti-geld verschijnsel in de hele wereld.

Liefde houdt zich bezig met *zijn*. Liefde is delen, weggeven – niet alleen wat je bezit, maar wat je bent. Een zakenman kan nooit een minnaar zijn, en een zakenman denkt altijd dat geliefden een beetje dwaas zijn, ze zijn gek geworden, ze doen idioot. ‘Waarom verspil je je tijd? Tijd is geld.’ Dat zegt een zakenman.

Een minnaar kan rusten. Als je rusten kunt is er sprake van vervulling. Maar een man die achter geld aan zit, kan niet rusten want er komt geen einde aan. Er is geen vervulling want geld kan de ziel niet vervullen, het innerlijk blijft leeg, de ziel blijft leeg. De zakenman rent steeds harder achter geld aan. Hij wil zichzelf totaal in geld vergeten; geld wordt een bedwelmend middel. Al je bezittingen blijken uiteindelijk te zijn als tekeningen op het water: ze verdwijnen; de dood komt en al je inspanning wordt vernietigd. De dood doet de zakenman teniet. Maar de dood kan je je liefde niet afpakken, je gebed niet, de dood kan je je meditatie niet afpakken, de dood kan je God niet afpakken.

Dit type – tot op het laatste moment blijft geld in het brandpunt van zijn belangstelling staan. Dat moet je in de eerste plaats begrijpen.

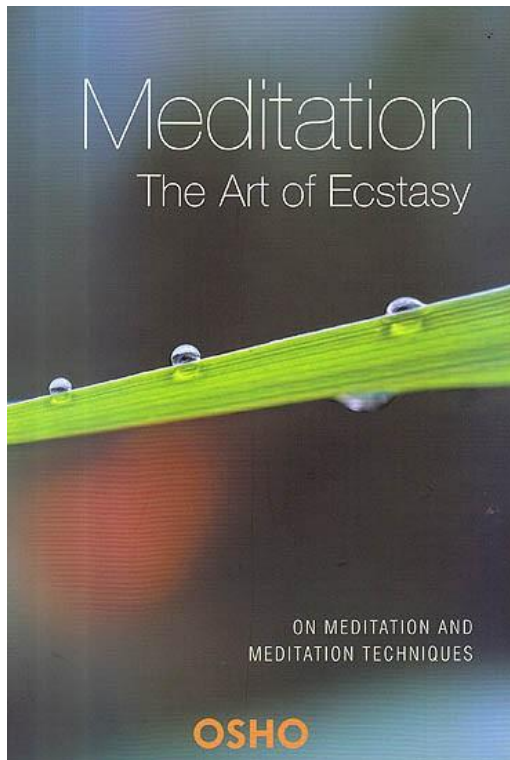
In de tweede plaats: in deze gelijkenis zegt Jezus dat de uitnodiging van God steeds geldig is. Hij komt vele malen en klopt, of zijn boodschapper komt en klopt aan je deur. Hij nodigt je uit voor een maaltijd, maar je bent altijd druk en kunt niet gaan. Je laat je excuseren.

Denk eens na over jezelf: als er een boodschapper komt om je uit te nodigen, sta je dan klaar om te gaan? Je moet zoveel dingen doen en eerst afmaken – en je kunt ze nooit afmaken, omdat er geen einde aan komt. De uitnodiging wordt afgewezen. Je zegt: ‘Ik zou gekomen zijn, ik zou graag gekomen zijn’, maar dat is allemaal schijn. Waarom kun je de uitnodiging niet aannemen? Omdat je belangrijker dingen te doen hebt: er is een of andere bruiloft waar je heen moet omdat het een zakenrelatie is; of je hebt land gekocht en je

Druk
Druk
Druk

moet de pacht gaan innen; of nog iets anders. God staat altijd onderaan op de lijst van de zakenman. En hij komt nooit bovenaan die lijst – vóór die tijd komt de dood.

God is het minst nuttige verschijnsel. De mensen komen naar me toe en vragen: “Waarom zou ik mediteren? Wat bereiken we ermee?” Ze vragen: “Welk profijt hebben we ervan? Wat halen we eruit?” Als ik zeg: “Niets”, begrijpen ze er helemaal niets van. Waarom komen ze naar me toe? Om niets te leren? Om niets te bereiken? De zakenman wil iets zichtbaars, tastbaars; als hij mediteert en het geld stort zich over hem uit, dan is het de moeite waard; als hij mediteert en hij krijgt succes in de wereld, dan is het de moeite waard; als hij mediteert en de ziekte verlaat zijn lichaam, dan is het de moeite waard.

Maar als je zegt: “Niets”, of “God” – wat hetzelfde is, alleen een ander woord, omdat God niets is – als je de maatstaven van deze wereld aanlegt, wat is God dan? Je kunt hem niet indelen. Waar moet je hem plaatsen? Welk etiket moet je op hem plakken? Hoe kun je de prijs vaststellen? Hij is niets. Hij behoort niet tot deze wereld. Op welke manier kun je hem gebruiken? Je kunt hem niet gebruiken omdat God geen praktisch nut heeft, hij is een *extase*.

Een extase kun je niet gebruiken. Je kunt ervan genieten maar je kunt haar niet gebruiken. Wat is het verschil tussen ervan genieten en gebruiken? Je kijkt naar een boom, naar het groen, de zon komt op – je geniet ervan, maar je kunt het niet verkopen. Je kijkt naar een bloem, je geniet ervan. Maar de zakenman zal de bloem plukken en hem op de markt verkopen. Je kunt God niet plukken en hem op de markt gaan verkopen. Dat heb je geprobeerd; daarom bestaan er tempels, moskeeën, kerken. Zo heeft de zakenman zich ten opzichte van God gedragen: hij heeft geprobeerd hem ook te verkopen en er iets aan te verdienen.

Een miljonair bezocht op een keer een primitieve volksstam. Toen hij uit de trein stapte zag hij een inboorling op het perron onder een boom liggen. De ochtend was prachtig, heel zonnig, de vogels zongen en de man lag te rusten. De zakenman kon het niet verdragen. Hij zei: “Hé, chef, wat doe je daar? het is tijd op te staan en wat te verdienen.”

De rustende man opende zijn ogen en vroeg, heel vriendelijk: “Waarom?”

De zakenman zei: “Waarom? Om wat geld te verdienen.”

De inboorling glimlachte en vroeg opnieuw: “Waarom?”

Dat was ontzettend. De zakenman ging zich ergeren en zei: “Waarom? Om een bankrekening te krijgen, zodat je je kunt terugtrekken en rusten, en dan hoeft je niet meer te werken.”

De inboorling sloot zijn ogen en zei: “Ik rust nu.”

Een zakenman stelt het rusten uit tot in de toekomst. Hij kan zich nooit terugtrekken – hij is het type niet. Misschien trekt hij zich terug van de ene zaak, maar direct daarop, of misschien nog daarvoor, zal hij een andere in het leven roepen, omdat hij niet kan rusten. Hij denkt altijd in de toekomst, hij stelt het genieten uit. En bedenk wel dat een religieus mens hier en nu geniet.

De hemel van een religieus mens is hier en nu, *precies op dit moment*. Hij geniet ervan, hij stelt het niet uit, omdat niemand iets van de toekomst weet. De toekomst bestaat niet, alleen het heden bestaat. De toekomst is een waandenkbeeld; hij bestaat alleen maar om jezelf te troosten met de gedachte dat je eens op een dag in staat zult zijn om te genieten. En je hele leven lang ben je bezig jezelf te oefenen niet te genieten, en stel je het uit – zelfs als je de hemel binnentreedt.

De uitnodiging krijg je iedere dag, ze klopt iedere dag aan je deur – om precies te zijn *ieder moment* klopt ze. Maar je zegt: “Neem me niet kwalijk, ik moet nog vele andere dingen doen, maar daarna

kom ik.” Genot, geluk, zaligheid, rust – nee, die zijn er niet voor het type zakenman; hij moet veel te veel doen voor hij kan rusten. Daarom wordt de uitnodiging afgeslagen. Probeer nu in deze gelijkennis door te dringen. Ze is prachtig.

Jezus zei: “Een man had gasten te logeren, en toen hij de maaltijd had klaargemaakt, zond hij zijn bediende weg om de gasten uit te nodigen.

Deze ging naar de eerste, en zei tot hem: ‘Mijn meester nodigt u uit’.

Hij antwoordde: ‘Ik heb een paar vorderingen op andere kooplieden; ze komen vanavond bij me; ik moet er heen om hen mijn orders te geven. Ik verzoek je mij voor de maaltijd wel te willen excuseren.’”

De maaltijd symboliseert het genieten van het leven. En voor Christus was de maaltijd een meditatief verschijnsel. Hij hield ervan als zijn discipelen, zijn vrienden samenkwamen voor een maaltijd. Zelfs op de laatste avond, de dag voordat hij vermoord zou worden, hield hij het Laatste Avondmaal. Hij hield ervan gezamenlijk te eten. En het christendom heeft het hele

verschijnsel op een religieus niveau gebracht.

Dieren willen altijd graag alleen eten, niet met elkaar – dat maakt deel uit van het dier-zijn. Als een hond een stuk brood krijgt, neemt hij het direct mee naar een of andere hoek. Hij wil niet dat er iemand in de buurt is omdat dan altijd het gevaar bestaat dat die ander hem het brood afneemt. Een dier deelt niet, delen is absoluut menselijk.

Ook jij vindt het niet prettig met anderen samen te eten. Je geeft er de voorkeur aan alleen te zijn. Kijk eens naar een *Brahman* die per trein reist; hij gaat met de rug naar de anderen toe zitten als hij eet. Dat is dierlijk, hij wil anderen niet uitnodigen. Een mohammedaan nodigt anderen uit, christenen willen delen, maar een hindoe niet. Hindoes hebben een belangrijk ding over het hoofd gezien: het gevoel van saamhorigheid en te willen delen. Als je je voedsel deelt, word je broeders.

Waarom ben je iemands broeder? Omdat je dezelfde melk met hem deelt. Niets anders maakt je tot iemands broeder. Je deelt dezelfde borst, hetzelfde voedsel van dezelfde moeder – de moeder is het eerste voedsel.

Als je het voedsel met iemand deelt, word je zijn broeder, en als je je voedsel met iemand deelt, ben je niet bang voor hem; er ontstaat een gemeenschap. Hindoes hebben een maatschappij, maar ze hebben geen gemeenschapsgevoel. Mohammedanen en christenen zijn meer op de gemeenschap georiënteerd omdat ze hun voedsel kunnen delen. Voedsel met iemand delen betekent je leven met iemand delen. En Jezus verhief het tot de hoogte van een gebed: je zou niet alleen moeten eten, je zou samen moeten zijn als je eet. Dat is de transcendentie van het dier in je. De laatste nacht voor hij moest sterven, verzamelde hij zijn vrienden, zijn leerlingen, en ze nuttigden het laatste avondmaal. Zelfs vlak voor de dood moet je blijven delen.

En voedsel is ook een symbool van de liefde. Weet je waarom je van je moeder houdt? Waarom er zo'n grote liefde bestaat tussen de moeder en haar kind? Omdat de moeder het eerste voedsel is: het kind heeft haar gegeten, de moeder is erin binnengegaan. En het kind wordt zich allereerst bewust van de moeder, niet als bron van liefde, maar als bron van voedsel. Later, als zijn bewustzijn toeneemt, zal het langzamerhand liefde gaan voelen voor de moeder. Eerst is er het voedsel, daarna de liefde. En voedsel en liefde worden met elkaar verbonden, omdat ze uit dezelfde bron komen. En daarom voel je je niet prettig als je bij iemand thuis komt, en er wordt je geen voedsel aangeboden; ze hebben je geen liefde geschonken, ze hebben je niet als gast ontvangen.

Als een vrouw een man liefheeft, dan vindt ze het prettig zijn voedsel te bereiden. Liefde is onzichtbaar, het heeft een zichtbaar voertuig nodig. En de kwaliteit van het voedsel verandert onmiddellijk als een vrouw die je liefheeft het voedsel bereidt.

Als een man die boos is, of een vrouw die tegen je is en je haat, je voedsel klaarmaakt, is het al vergiftigd – want boosheid, haat, jaloezie worden tot vergif in het bloed. Ze hebben een eigen uitstraling en die uitstraling komt via de handen in het voedsel. Het is heel gevaarlijk samen te leven met een vrouw die je voedsel klaarmaakt en die je haat: het is een langzame vergiftiging. Maar als een vrouw je liefheeft, dan schenkt ze via het voedsel haar leven, ze schenkt via het voedsel haar liefde. Ze beweegt zich door het voedsel naar je toe.

Voedsel is heel fundamenteel. Je kunt het delen en door het te delen kun je je dierlijkheid overwinnen, kun je menselijk worden. De hindoemaatschappij is één van de oudste, maar ook één van de onmenselijkste, juist omdat

ze zich nooit geïnteresseerd heeft voor delen. Een Brahman kan niet samen eten met een shudra; een brahman kan niet samen eten met iemand uit een lagere kaste en als je met de ander niet samen kunt eten, verwerp je hem als een menselijk wezen.

Jezus baseerde een groot deel van zijn religie op delen. Hij spreekt er vaak over dat God je uitnodigt voor een maaltijd. Een maaltijd is een vreugde, een zuivere vreugde voor het zijn, voor het lichaam; genieten van voedsel en al het andere vergeten is dankbaarheid jegens God.

Hij ging naar de volgende, en zei tot hem: "Mijn meester nodigt u uit."

Hij zei tot hem: "Ik heb een huis gekocht en ze hebben me een dag nodig. Ik heb geen tijd."

Een zakenman heeft nooit tijd voor zichzelf: geen tijd om te genieten, geen tijd om te mediteren, geen tijd om te beminnen. Ambitie maakt hem zo koortsachtig, dat hij geen tijd heeft. Een niet-ambitieuze mens heeft een massa tijd om te genieten, te dansen en te zingen.

Hij ging naar een ander, en zei tot hem: "Mijn meester nodigt u uit."

Hij zei tot hem: "Mijn vriend gaat trouwen en ik moet een diner voor hem arrangeren; ik kan niet komen. Ik verzoek je me voor de maaltijd te willen excuseren."

Hij ging naar een volgende, en zei tot hem: "Mijn meester nodigt u uit."

Hij zei tot hem: "Ik heb een boerderij gekocht, ik moet de pacht innen. Ik kan niet komen. Ik verzoek je me te willen verontschuldigen."

Allemaal hadden ze het te druk, ze hadden geen tijd. Heb jij het ook te druk? Dan ben je een zakenman. Of heb je wat tijd om te verknoeien, om te mediteren, om alleen maar in het hier en nu te zijn, te zingen en te dansen, alleen maar onder een boom te liggen en van het leven te genieten?

Klinkt dat krankzinnig? Dan ben je een zakenman, dan ben je niet religieus. Maar als je het gevoel hebt dat het belangrijk is om alleen maar te zijn, zonder iets te doen, werkeloos, dan ben je een religieus mens.

Want bedenken dat het denken bezigheid nodig heeft, voortdurende bezigheid – want het denken kan niet zonder bezigheid. Het denken zegt: ‘Geef me *werk*, laat me niet leeg.’ Het denken kan je ego doden als je het geen werk geeft. Als je werk hebt, dan doe je iets, je voelt je goed, je bent iemand. Als je geen werk hebt, als je niets doet, raakt je identiteit verloren, je bent niemand. Iedereen klemt zich vast aan zijn positie, het werk, niemand wil zich terugtrekken, want waar blijft je identiteit als je je hebt teruggetrokken? Je was iemand, nu word je

niemand.

Het denken stelt één voorwaarde: ‘Als je me *werk* geeft, zal ik je een *ego* geven, je zult *iemand* zijn. Als je me geen werk meer geeft, zul je niemand zijn. Bedenk wel dat als ik leeg ben, jij leeg bent – jij bestaat dankzij mij.’ Een zakenman is een volgeling van het denken. Hij blijft werk geven, het ego wordt versterkt, maar de ziel gaat verloren. Het is zelfmoord, maar een heel subtiele.

Als je een paar minuten zonder werk kunt bestaan, en je toch dankbaar kunt voelen tegenover God, als je een *niemand* kunt zijn en toch dankbaar en blij om het bestaan, dan ben je een *religieus* mens. Dan vloeit je waarde niet voort uit wat je doet; je waarde is niet afkomstig uit wat je doet, je waarde is afkomstig uit wat je bent; je waarde zit in *jezelf*. Dan *ben* je waardevol. Misschien kijkt er niemand naar je, dat is mogelijk, dat gebeurt, omdat er nooit iemand naar *jou* keek. Het was het werk dat je deed, dat belangrijk was. Nu je dat werk niet meer doet, ben je er niet meer – je bent tot een nul geworden.

Maar als je gelukkig kunt zijn als je een nul bent, dan ben je een sannyasin geworden, dan ben je de wereld van het goddelijke binnengegaan. Dan kun je van schoonheid genieten en van de volle maan, dan kun je van het groen van de bomen genieten en van de rimpeling van het meer.

De uitnodiging is er altijd, maar je hebt geen tijd om er naar te kijken. Vele levens lang zeg je al: ‘Excuseer me, ik kan niet komen. Er gaat iemand trouwen en daar moet ik heen. Ik kan niet komen want ik heb een huis gekocht.’ Wat zeg jij? Het leven nodigt je uit om in extase te zijn en je zegt: ‘Ik lijd’; en je zegt: ‘Ik ben afgewezen’; je zegt: ‘Waarom doet het leven zo’n pijn?’ Je wijst alle uitnodigingen om gelukkig te zijn af. De bomen nodigen je uit, de maan, het hele bestaan nodigt je uit, maar je zegt: ‘Sorry.’ De rozen nodigen je uit en je loopt er langs en zegt: ‘Neem me niet kwalijk, ik kan niet komen, ik moet naar de trouwerij van een vriend.’

De dienaar kwam bij zijn meester, en zei tegen hem: “Zij die u hebt uitgenodigd voor de maaltijd laten zich excuseren, ze komen niet.”

De meester zei tegen de dienaar: “Ga de straat op, en breng mee wie je daar vindt, zodat ze kunnen eten.”

Dit moet je goed begrijpen: de uitnodiging wordt eerst aan de notabelen gericht, aan mensen die “iemand” zijn, mensen van wie het ego een zekere identiteit heeft verworven – de president, de

eerste minister; de invitaties waren aan VIP's gericht. Ze weigerden omdat ze het te druk hadden. Nu wordt de uitnodiging gericht aan bedelaars, aan hippies, aan de mensen die gewoon op straat lopen. Het is heel belangrijk dat je dit begrijpt: zij die denken dat ze heel belangrijk zijn, lopen het goddelijke mis.

Zelfs bedelaars komen, want bedelaars bevinden zich altijd op straat. Ze zullen nooit zeggen: 'Sorry', er is niets waarvoor ze zich moeten excuseren, ze zitten erop te wachten. Op straat tref je geen burgemeester aan, geen president, geen miljonair. Nee, die tref je niet op straat aan, daar zijn ze nooit. Je vindt bedelaars, mensen die op de verkeerde weg zijn, mensen die niets te doen hebben, alleen maar rondtrekkende zwervers – die vind je.

Het heeft grote betekenis. Boeddha verliet zijn paleis en werd een bedelaar; Mahavir verliet zijn koninkrijk en werd een naakte fakir, zomaar op straat. Wat betekent dat? Nu ontvangen die mensen de uitnodiging. En zij zijn altijd gereed, zij hebben niets om handen. Er is geen trouwerij die ze moeten bijwonen, ze hebben geen huis om te verkopen of te kopen; ze zijn altijd in ruste, ze voelen zich altijd thuis.

Degenen die iets zijn in de wereld van het ego zullen de uitnodiging altijd afslaan, omdat het ego een voortdurende bezigheid vraagt en niet kan genieten. Het is als een wond: het kan lijden, maar het kan niet genieten; het lijkt niet op een bloem, het is als een wond. En dan komen de mensen eten die als bloemen zijn, degenen die nu al genieten; zelfs al hebben ze de uitnodiging niet ontvangen, toch zitten ze al aan de maaltijd; zij die het bestaan al zijn binnengegaan en genieten; zij die geen zorgen en lasten met zich mee hoeven te dragen – degenen die op weg zijn.

Misschien was het een avond met volle maan...."Ga nu op zoek en breng de "nullen", want God moet delen.' Als de VIP's niet komen, dan de nullen – maar God moet delen. En bedelaars hebben meer van God genoten dan keizers, want het is hun eigen dat ze niet bezig zijn. Het zijn geen zakenmensen, ze houden zich niet bezig met het nut, ze leven in het moment, ze stellen niets uit tot in de toekomst.

Ik heb over een bedelaar gehoord....Er kwam een zakenman langs en de bedelaar vroeg om een of twee anna's voor een kop thee. De zakenman had haast. Hij zei: 'De volgende keer als ik langskom zal ik je wat geven. Nu heb ik haast.'

De bedelaar zei: 'Alstublieft, ik ben geen zakenman en ik kan niet van beloften leven. U geeft of u geeft niet, u zegt ja of u zegt nee, maar niet in de toekomst. Ik ben een bedelaar, ik

kan niet van beloften leven – voor mij bestaat de toekomst niet.'

Een zakenman leeft van beloften. Hij heeft zijn hele leven geïnvesteerd in promessen. Hij heeft zijn heden verkocht voor een toekomstige droom.

En dan zegt Jezus:

*"Handelslui en kooplieden
zullen het huis van mijn vader niet binnengaan."*

En zo is het ook als het om God de vader gaat en zijn huis, zijn paleis. Als je zegt: "Ik kom weleens een keer in de toekomst", loop je hem mis. Als je kunt zeggen: "Nu direct sta ik klaar, er is niets dat me tegenhoudt, ik wachtte alleen maar op uw uitnodiging", alleen dan kun je het koninkrijk van God binnengaan.

Hoe kun je de uitnodigingen van het leven afslaan? Maar je doet niet anders. Hoe zit die weigering in elkaar? De mensen denken dat sannyasins het leven afzweren. Ik zeg je dat dat absoluut niet waar is; alleen zakenmensen zweren het leven af. Sannyasins genieten ervan. In de ogen van een handelaar lijkt het op verloochening, maar afgezien daarvan genieten sannyasins er eenvoudig van. Ze genieten

veel intenser, dat is alles. Ze genieten zo volkomen dat ze niet zouden klagen als ze op dit moment zouden sterven.

Als je niet hier en nu bent, zul je het blijven mislopen. De uitnodiging was altijd aan jou gericht, maar je was er nooit, je was nooit thuis, je was ergens anders bezig. En dan zeg je dat je lijdt, je vraagt: “Waarom is er zoveel ellende?” En iedereen schijnt zich ellendig te voelen; degenen die lang hebben geleefd voelen zich blijkbaar ellendig; degenen die niet hebben geleefd voelen zich blijkbaar ellendig. Jonge mensen, oude mensen, iedereen lijkt zich ellendig te voelen – want *het denken* is hetzelfde. Het denken is de ellende. Honderd jaar, duizend jaar helpen niet; één leven, vele levens helpen niet – tenzij je gaat beseffen dat juist dit denken dat je meezeult, het denken van een zakenman, het obstakel is. Laat dat denken varen, dan is er sannyas.

En Jezus zegt: “Handelslui en kooplieden zullen het huis van mijn vader niet binnengaan.”

Ze lopen het mis door hun eigen schuld – niet doordat de deuren gesloten zijn. De uitnodiging blijft altijd geldig. De boodschapper komt elke dag. Jezus was zo’n boodschapper, maar de joden hebben hem afgewezen. Boeddha was een boodschapper, maar de hindoes hebben hem afgewezen. De boodschapper komt elke dag. Hij klopt aan je deur, maar jij zegt: “We zijn bezig.”

Tijdens het leven van Boeddha gebeurde het volgende. Hij kwam heel vaak door een bepaald dorp, bijna dertig keer. En daar woonde een man die zich steeds voornam naar hem te gaan luisteren, maar er was altijd wel iets: zijn vrouw was ziek of in verwachting, of er waren veel mensen, gasten in zijn huis, of er was een of ander zakelijk probleem, of nog iets anders.

Dertig jaar lang, dertig keer, kwam Boeddha door dat dorp. En toen op een dag, toen de man op het punt stond zijn winkel te openen, hoorde hij dat Boeddha die dag zou sterven. Toen ging hij beseffen wat hij gemist had, maar nu was het te laat. Hij rende erheen – Boeddha was vijftien of twintig kilometer ver weg – en bereikte hem tegen de avond.

Boeddha had zich teruggetrokken. Hij vroeg zijn discipelen: “Heeft een van jullie wat te vragen?” Maar zij zaten te huilen en zeiden: “U hebt ons genoeg verteld en zelfs dat hebben we niet begrepen. We hebben niets te vragen.”

Boeddha vroeg het drie keer. Dat was zijn gewoonte, want hij zei: “Jullie zijn zo doof, het ontgaat je keer op keer.” Hij had de gewoonte iedere zin driemaal te herhalen opdat je hem zou horen. Toen trok hij zich terug achter een boom. Hij ging rustig zitten, sloot zijn ogen en begon op te gaan in het heelal.

Toen kwam die man aanrennen, badend in het zweet, en hij zei: “Waar is Boeddha? Ik moet hem iets vragen. En ik heb lang gewacht.”

De discipelen zeiden: “Je bent te laat. Boeddha is door je dorp gekomen en we weten dat hij altijd naar je vroeg, en je bent nooit gekomen. Dertig keer is hij door je dorp gekomen. Hij was altijd vlak bij je huis. Je hoefde maar één minuut te lopen om bij hem te zijn. En hij vroeg altijd of die zakenman ook gekomen was en we moesten *nee* zeggen. Soms gingen de bhikkhu’s zelfs naar je toe en vroegen je te komen en dan

antwoordde je: “Deze keer kan ik niet, want het is hoogseizoen; deze keer kan ik niet want mijn vrouw is in verwachting; deze keer kan ik niet want ik heb een huis vol gasten.” En nu ben je gekomen, maar nu is het te laat.”

Het is één van de verhalen die blijk geven van groot mededogen. Boeddha kwam uit zijn meditatie en zei: “Het kan zijn dat hij gedwaald heeft, maar mijn uitnodiging geldt nog altijd. Het kan zijn dat hij

laat is, maar ik leef nog. Laat hem dus zijn vraag stellen. Ik wachtte op hem, ik stelde mijn verdwijning uit omdat ik hoopte dat hij zou komen als hij hoorde dat ik stervende was.”

Laat het denken van de zakenman los! Je hebt al vele boeddha's misgelopen en je zult hem steeds weer mislopen. En het wordt je gewoonte hem mis te lopen, je raakt eraan gewend. Jezus heeft gelijk: *“Handelslui en kooplieden zullen het huis van mijn vader niet binnengaan.”* Dat koninkrijk is niet voor hen weggelegd, want ze zijn helemaal niet in dat koninkrijk geïnteresseerd, ze interesseren zich voor het koninkrijk van deze wereld.

Je hebt het niet-essentiële gekozen en je hebt het essentiële verworpen. Je hebt het waardeloze gekozen. Je hebt gekozen wat gedoemd is te sterven en je hebt het onsterfelijke verworpen. Je hebt het lichaam gekozen en het innerlijke, het bewustzijn verworpen.

Houd dit in gedachten. Bekijk de situatie en *begin niet over anderen te denken*: ‘Die man is een zakenman.’ Kijk naar jezelf. Want van de honderd mensen zijn er negenenegentig zakenlui. Er is alle kans dat je een zakenman bent. Denk niet dat jij de uitzondering bent, want die uitzondering is altijd volkomen anders. Die uitzondering is al binnengegaan, hij zit al met God aan de maaltijd.

Genoeg voor vandaag.

Poona, 8 september 1974

